25 ANYS ENT ARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 303 Any XXV NOVEMBRE 2011

DALT DEL PENYAL D'HONOR, A LA DARRERA EXCURSIÓ

LA JUNTA DIRECTIVA DE L'AECC DE MARIA

ONZE DONES DE MARIA PROTAGONISTES DEL DARRER ESPECTACLE DE MARIANTÒNIA OLIVER

Sumari

Editorial i sumari 2
Distincions als autors dels lipdubs..... 3
Excursió a Planícia 3
III Mariandos a l'Uruguai 4
Xerradeta amb Bartomeu Ribot, ex-director de l'Oficina de Sa Nostra a Maria 7
Bullit de Notícies 12
Demografia. Telèfons d'interès 14
El temps. Horaris del tren i bus 15
Carta a Margalida Font 15
Fent Carrerany fa vint anys 16
Activitats de la nova temporada 2a Ona . 17
Qui dies passa... octubre 2011 18
Com passa el temps! 20
Anys i panys 20
La vida política està vertebrada 21
Onzena Volta a Menorca 22
Classificació Tercera Regional 23
Una volta per la Comuna de Bunyola 24

FOTOGRAFIES:
Joan Gelabert
Gabriel Genovard
Antoni Carbonell
Josep Ferriol
Eulàlia Ferriol
Magí Ferriol
Rafel Mascaró

EDITORIAL

EDITORIAL CONJUNTA DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

Un menyspreu a la Premsa Forana

El Consell de Mallorca va anul·lar el passat mes de setembre un ajut econòmic històric que contribuïa a l'edició de les publicacions escrites en català i associades a la Premsa Forana de Mallorca. Aquest octubre han estat interromputs els procediments per a la concessió de subvencions a la premsa en català per part de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. I el Govern Balear va deixant caure que, durant aquest exercici, tampoc no hi haurà convocatòria genèrica d'ajuts a la premsa escrita.

Aquest és un escenari nou amb el qual mai encara no ens hi havíem enfrontat: totes les institucions han fet el buit a la premsa en català, de la manera més roïna possible, sense negociar, ni tan sols avisar o donar la cara, sense cap explicació i donant la notícia per mitjà del BOIB.

Fins ara, durant els governs del PP, generalment es feia palès que aquesta formació política no té dins del seu ideari el fet de potenciar la premsa de proximitat que es fa en català, però mai no havia arribat a l'extrem d'intentar l'extermini del sector. Podria arribar a ser creïble –això ja és política- que s'hagués d'assolir un aprimament de la despesa per mor de la situació econòmica de les institucions, però per què les nostres publicacions han de rebre un pal del 100% en les tres línies existents, algunes de les quals estaven instituïdes des que es va fundar la Premsa Forana fa més de trenta anys –i això ja no és política, sinó manca d'ètica?

No entenem per què es menysprea la labor, protegida per la Constitució, de mantenir informada la població, tenint en compte que les nostres publicacions cobreixen un buit al que no hi arriben altres mitjans de comunicació, el de la proximitat municipal.

Tampoc no podem comprendre els continus atacs a la promoció de la llengua catalana. Quin millor regal pot tenir una persona que llegir les informacions del seu redol amb la seva llengua quan la majoria dels mitjans de comunicació s'editen en espanyol, traduint en gran part de

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Eulàlia Ferriol Quetglas
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Lluc Matas, Jubilats per Mallorca, Margalida Quetglas Esteva, Francisca Esteva Ferriol, i Margalida Font Bunyola.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Imprempta JA
Maria de la Salut

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

Lloc Web:
www.fentcarrerany.cat
correu electrònic:
fentcarrerany@premsaforana.cat

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

les ocasions la realitat local? Quin millor reconeixement a la trajectòria d'unes publicacions modestes, fetes amb l'esforç de centenars de voluntaris, pot tenir de les institucions que un petit suport econòmic?

Ens estan sotmetent a una marginació total. El Consell de Mallorca ens exclou explícitament d'altres convocatòries d'ajuts per revistes, i d'altres ajuts a la premsa s'han mantingut sense cap tipus de dubte creant un greuge comparatiu molt important.

Tot plegat, les tres línies de subvencions podrien haver suposat aquest exercici de 2011 una quantitat aproximada de 180.000 euros. Precisament les institucions no "regaven" el nostre sector amb subvencions, ja que el pressupost de tota la Premsa Forana frega els 3 milions d'euros anuals i els ajuts del Govern i del Consell representen una mitja del 6%.

Els nostres mitjans no naufragaran per mor de la retirada de les subvencions, però sí que ens dol que, gaudint del suport d'un nombrosíssim públic que aprecia la nostra labor i ens ho reconeix essent fidel a les nostres publicacions, llegint-la i confiant en nosaltres per inserir-hi els seus anuncis, les institucions no siguin sensibles a aquesta realitat i ens marginin d'una manera tan vulgar i cruel.

Fa setmanes que feim gestions de manera infructuosa per conversar amb els responsables polítics d'aquesta massacre, perquè ens expliquin les seves motivacions i nosaltres poder explicar les nostres. I, sobretot, perquè l'any que ve no ens toqui també rebre.

Associació de Premsa Forana de Mallorca

DISTINCIONS ALS AUTORS DELS LIPDUPS

La nostra associació que va ser l'encarregada de dur endavant el Lipdub "*Maria, m'agrada*" el passat mes d'abril, va recollir, dissabte dia 1 d'octubre, al Teatre de Petra, el guardó a la seva realització. En una festa celebrada aquell capvespre es feren les nominacions a tots els lipdubs fets arreu de Mallorca i el nostre la veritat és que no va desentonar gens ni mica. El president de Fent Carrerany, Miquel Morey, recollí la plaqueta amb què vàrem ser distingits. És una altra oportunitat per tornar donar les gràcies a tot el poble de Maria i les seves associacions per la seva participació en la gravació del lipdub.

EXCURSIÓ A LA FINCA DE PLANÍCIA

La serra de Tramuntana ens encanta. Per això és Patrimoni de la Humanitat i per això també tornam a la finca de Planícia, exactament un any després d'haver-hi anat perquè ens ho passàrem molt bé, trobàrem bolets i olives, etc.

L'any passat tenguérem un guia local que no sabem si ens podrà acompanyar una altra vegada. Però si no és així farem alguna de les rutes que hi ha marcades, mentre gaudim del paisatge i si potser tornar omplir el paner de bolets.

Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

Així que serà el dia 13 de novembre a les 8 del matí que partirem de Sa Plaça cap a Banyalbufar o Estellencs des d'on començarem l'excursió a peu.

Cal dur berenar, dinar i beure i salut i bon humor. I si el bon temps acompanya passarem un dia excel·lent.

III. Mariandos a l'URUGUAI

Antoni Carbonell i Castelló

L'emigració a l'Uruguai d'en Guillem Carbonell Santandreu i na Joana Maria Castelló Mas.

En primer lloc vull agrair a en Bartomeu Pastor la possibilitat de poder afegir l'experiència dels nostres pares amb relació al tema de l'emigració.

És curiós observar que, segon un estudi d'en Bartomeu, ells foren els darrers mariandos que partiren cap a l'Uruguai. El relat d'aquesta història es possible gràcies a la col·laboració d'uns mariandos que varen ser a l'Uruguai de 1957 a 1964 la qual cosa ens ha permès acostar-nos a la realitat del fenomen de l'emigració.

En Guillem (*Barber*) neix a Maria de la Salut dia 11 de desembre de 1931 i na Joana Maria (*Conieta*) dia 1 de desembre de 1937. Vet aquí la seva experiència i que ens permeti entendre el que significà ser emigrant en aquell temps i el que suposa a l'actualitat.

1. Antecedents.

La situació econòmica a Mallorca, devers els anys 50, era difícil com ho ha exposat en Bartomeu Pastor. L'etapa d'autarquia, a Maria i a Mallorca, feia cercar noves estratègies per sobreviure i enfrontar-se al moment que es vivia.

Aconseguir unes condicions de vida millors eren l'objectiu d'aquesta gent que, animats per les notícies d'aquells que ja havien partit a altres indrets de Sud-

Família *Barber*: Antoni Carbonell Mascaró i Joana Aina Paula Santandreu Cladera

En Guillem *Barber* i Na Joana Maria *Conieta.*

amèrica, varen optar per pegar el bot i anar a "fer les Amèriques".

2. La família.

El pare d'en Guillem, Antoni Carbonell Mascaró, feia de fuster al carrer de Sa Tanca núm. 6 i na Joana Aina Paula Santandreu Cladera, la mare, es dedicava a mantenir la casa i atendre als fills: Guillem, Antoni, Bernat, Catalina i Baltasar.

Per altra banda els pares de na Joana Maria, en Pere Castelló Mas, es dedicava a fer jornals i al conreu de la terra, i na Catalina Mas Payeras, cuidava els seus fills: Joan, Antoni, Joana Maria i na Bet.

Família *Coniet* : Pere Castelló Mas i Catalina Mas Payeras.

Cal esmentar que el pare de na Joana Maria ja havia anat a l'Argentina per trobar feina. Es dedicava a segar amb una maquinària molt avançada pel seu temps si la comparàvem amb l'emprada a Mallorca. Hi va estar poc temps, va tornar en poder reunir els doblers per pagar el passatge de tornada.

En Guillem quan era jove feia de porqueret, va anar a l'escola de les Monges Franciscanes i també al Col·legi Antoni Monjo. Quan fou més gran,15-16 anys, va anar a repàs els vespres a ca l'apotecari Joan Ferragut del qual n'estava molt satisfet per les ensenyances rebudes. Treballà a la cimentera i els dissabte feia feina a

Padrí Pere a l'Argentina.(Té un canet damunt el braços). I (Té un pal amb la mà)

la barberia al Bar de Ca'n Xirme, situat a la Plaça.

Na Joana Maria a l'edat de 8-9 anys anava a recollir oliva a Ca'n Prom (Sóller) durant els mesos de novembre i desembre. Venia gent de Sóller per contractar mà d'obra per fer feina a les possessions. Per la feina feta cobraven, diàriament, 6 pessetes i 1 litre d'oli per consumir a casa durant tot l'any. Tenia els estudis primaris. Va anar a ca les Monges i al Col·legi Apol·lònia Monjo.

3.Contactes amb gent que era a l'Uruguai.

Un dels fets que va motivar prendre la decisió de partir cap a l'Uruguai fou per la mediació i la influència de l'oncle Pedro Cladera que cada dos anys venia de Montevideo a Maria per passar un mes de vacances.

En Pedro quan venia a Mallorca, devers l'any 1950, anava a dinar a ca'n Joan de sa Verdera. Un dia va anar a dinar a sa Tanca i va engrescar en Guillem sobre les coses positives que hi havia a l'Uruguai. Hi havia molta feina i es podria guanyar doblers .

Dit i fet, l'oncle Pedro li va demanar una carta d'entrada per poder anar a fer feina a Uruguai. La decisió no era molt acceptada per la resta de la família. Ja vos podeu imaginar la situació!

Dia 21 de maig de 1957, En Guillem i Na Joana Maria, es casaren a Maria de la Salut i el 17 d'octubre de 1957 partiren cap a Barcelona en companyia d'en Toni *Barber*, pare d'en Guillem. Dia 21 d'octubre de 1957 partiren de Barcelona cap a Montevideo amb el vaixell *Bretagne*. De Barcelona anaren a Dakar, Rio de Janeiro, on a l'escala tècnica pogueren veure na Bet de l'oncle Esteve i en Miquel *Catinc* que tornaren a Mallorca devers l'any 1965. Arribaren a Montevideo dia 2 de novembre. En Guillem tenia 26 anys i na Joana Maria 19 anys.

4.Arribada a l'Uruguai i estades a diferents indrets.

Els esperaven al port de Montevideo l'oncle Pedro, en Joan Florit (*Faro*) i na Joana, la seva dona, que eren de Sineu. Aquesta família feia uns anys que havien arribat a Uruguai. Després partirem cap a Santa Lucía que era on vivia l'oncle Pedro i era d'on s'havia fet la carta de demanda de feina. Tenien l'obligació d'estar allà, almenys un any.

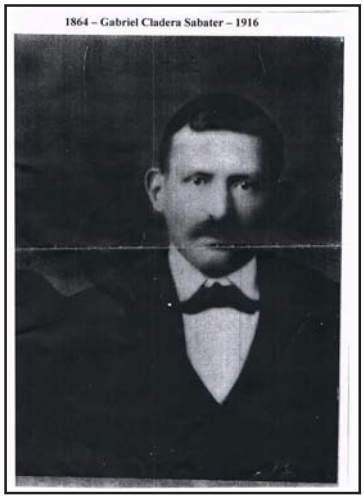

El pare de l'oncle Pedro era en Gabriel Cladera Sabater; tenia 4 germans: Bernat, Baltasar, Maria i Maria Antònia Josefa. Devers l'any 1915 en Gabriel, nat a Maria el dia 27 de gener de 1864, va partir cap a Uruguai i va tenir cinc fills: Pedro (el qui venia a Mallorca de vacances i s'encarregava de l'administració i venda de diferents béns: son Fogueró, sa Verdera, la casa on hi ha el banc *Sa Nostra* i la casa de l'actual Ajuntament de Maria), Gabriel, Jaume, Carles i Maria .

L'oncle Pedro va tenir dos fills: Ana i Pedro. Na Maria es va casar amb l'italià Antoni Musacco i varen tenir dos fills: Enrique i Tono. En Gabriel va tenir dues filles, Maria Magdalena Cladera Carriquirri (*Titita*), ha tingut sis fills i es dedica a l'explotació d'una finca ramadera coneguda amb el nom de *La Balear*. Part dels seus fills es dediquen a l'explotació de la finca. Na Maria Magdalena va venir a Mallorca per recollir el "Premi Ramon Llull", l'any 2009. L'altra filla d'en Gabriel és na Raquel.

La nostra relació amb Gabriel Cladera Sabater venia determinada per part de la seva germana Mª Antònia Josepa Cladera Sabater que es va casar amb Guillem Santandreu Font. Tingueren cinc fills: Maria, Baltasar, Joana Aina Paula, Antònia i Gabriel. Na Joana Aina Paula Santandreu Cladera es casà amb Antoni Carbonell

Colmado devora el Mercat Centenari. Xisquita, Joana Mª, Antoni i Guillem

Mascaró i varen tenir cinc fills: Guillem, Antoni, Bernat, Catalina i Baltasar.

El *tambo*, era una extensió de terrenys bastant gran on s'explotava la ramaderia; era a tres quilòmetres de Sta. Lucía i l'oncle Pedro cada dia ens duia pa i carn. La feina a realitzar era la pròpia d'una vaqueria, atendre i cuidar animals, principalment, vaques i bous. Entre feina i feina varen habituar-se a prendre el mate. Aquest costum encara el mantenen avui en dia. El plat més característic de Uruguai és el seu "*asado*" emprant carn de vedella. La pasta ocupa un lloc important duita pels immigrants italians.

Cinquè anivesari Antoni, Pere (5 mesos) i Joana Maria.

Per tenir una idea de com es pagaven els jornals en aquell temps es pot dir que un mes de feina, comptant dissabtes i diumenges, a Maria es pagaven 18 pessetes i a l'Uruguai 100 .

Al cap d'un any varen anar a fer feina a Carrasco, devora l'aeroport de Montevideo, a una plantació de flors d'Antoni Musacco que amb els dos fills: Enrique i Antonio (*Tono*) seguien el negoci del seu pare.

A partir d'aquest moment feren feina per la família Mussaco. Vivien a una caseta d'uns 30 metres quadrats a cinc metres de la casa principal. A la floristeria varen fer feina tres anys i allà fou on va néixer el fill Antoni, dia 6 de novembre de 1958.

La relació establerta amb Antoni (*Tono*) i Blanca va ésser molt entranyable. Tenen dos fills: Toni i Ana Maria. A Montevideo, els dies de festa es reunien amb en Joan Florit de Sineu i també amb la cosina, Bel Mas (*Ximenis*) i Antoni Mas que havien arribat a l'Uruguai uns anys abans. La cosina Bel tenia dos fills: Antoni (*es Tupamaro*, que morí a Mallorca l'any 2002) i na Xisqueta. Al cap d'un temps varen poder llogar una botiga de queviures a Montevideo prop del Mercat Centenario, a uns 200 metres. Aquí va néixer, dia 30 de juliol de 1963, el segon fill, Pedro. El negoci anava bé i va permetre, en aquell moment, poder vendre la botiga i comanar els passatges cap a Mallorca i tornar veure la família.

Tambo. Joana Mª, Guillem, Bel Mas (*Ximenis*), Toni Mas i Xisqueta

El sistema de comunicació amb les famílies de cada part de l'Atlàntic era mitjançant cartes les quals tardaven devers un mes en arribar a lloc. Les fotografies fetes per Pere Mascaró (*d'es Retrats*) arribaven a l'Uruguai.

No podem oblidar en Gabriel (*Rumbo*) i na Margalida Gelabert (*de Roqueta*) que també eren a l'Uruguai per aquest temps. Varen tenir un fill, Gabriel, el qual va viure una temporada a Maria i ha mort aquest any 2011. El seu pare va morir a l'Uruguai i la mare a Maria.

Mate a ca na Bel Ximenis

La família partí de Montevideo dia 30 de gener de 1964. Amb el vaixell *Cabo San Vicente* passà per Rio de Janeiro, Santa Cruz de Tenerife i Palma. L'arribada a Mallorca fou dia 13 de febrer.

Viatge de tornada amb el vaixell Cabo San Vicente 1964.

5. El retorn a Mallorca. Any 1964.

El temps de bonança econòmica a Mallorca va motivar que l'arribada no fos tan feixuga i el nostre pare trobàs feina aviat. Tenia el desig de poder tornar a l'Uruguai però aquest no era compartit per la resta de la família. En un principi va fer feina amb el seu pare, que feia de fuster per Ciutat i més endavant a una fusteria de Son Serra (Ca'n Toni Obrador).

Visita del tio Pedro. Son Rapinya 1973.

El canvis observats a la tornada eren notables; quan partiren es feia l'electricitat a sa Farinera i sabien que quan es feia el senyal el llum s'apagaria en deu-quinze minuts. A la tornada la majoria de les cases tenien normalitzat aquest servei. Les planxes ja no funcionaven amb carbó sinó amb electricitat. Hi havia camions carregats de gent que anava a fer feina a la nova central d'Alcúdia, a la guixeria de Calvià i a fer de picapedrers a Ciutat.

Viatge a l'Uruguai. Pasqua 1997. Tono, Blanca, Joana Aina, Joana Maria i Guillem

Visita a l'hivernacle. Carrasco. Joana Aina i Guillem.

Amb la família vàrem viure una temporada a Maria i als fills tot ens venia de nou. Davant cas padrí de s'Arraval (C/ Roses) vivia l'amo Jaume Morro i madò Maria i qualque vespre passàvem la vetlada devora el foc, amb els seus fills Toni, Maria, Jaume. Record que un vespre exclamàrem, amb sorpresa: ¡*Que tijeras tan grandes!* referint-nos a les esmolles. Ells reien molt.

La llengua que empraven els nostres pares a Uruguai, normalment, era el castellà. Un dia de pluja, mon pare va dir a mumare:" *Plou defora*", i jo li vaig contestar: "*No se dice plou a defora sino ...llueve a fuera*". Aquestes foren les meves primeres paraules en català. Al cap de poc temps de ser per Maria ja parlava el català, la família i l'entorn m'ajudaren a fer el camí més lleuger.

Haver nascut a un altre país fou un problema a l'hora de jugar a futbol. Era l'època dels "*oriundos*" i feia que els fitxatges fossin molt laboriosos; d'aquest tema en sap molt n'Esteve (*es Mister*) que amb la grapadora i fotos dins la butxaca arreglava la situació.

El 14 de novembre de 1967 nasqué a Mallorca la seva filla i germana nostra, Joana Aina. Després d'uns 25 anys d'haver perdut el contacte amb la família Musacco, la seva filla Ana viatjà a Barcelona, es va posar en contacte telefònic amb nosaltres i a l'estiu següent en Tono i na Blanca visitaren Mallorca i es tornà recobrar la relació amb la família.

A les diferents visites que ens han fet els *uruguayos* han volgut anar a un lloc que els cridava molt l'atenció, son Fogueró. Allà han estat rebuts amablement per na Mª Antònia. Se'n dugueren un grapat de terra cap a l'Uruguai com a record.

Després del nou contacte s'han realitzat viatges a l'Uruguai i cap aquí que han permès veure els canvis que s'han produït a cada indret de l'Atlàntic.

Els dos "oriundos", Antoni i Pere i la germana Joana Aina.

Sa Xerradeta amb...

BARTOMEU RIBOT, EX-DIRECTOR DE L'OFICINA DE *SA NOSTRA* DE MARIA

Ja feia estona que teníem ganes de parlar amb en Bartomeu, ja que ha estat com un veïnat més del poble treballant a l'oficina de *Sa Nostra* de sa Plaça des ja fa molts d'anys. I ara, per unes circumstàncies que ens explicarà, l'han jubilat anticipadament. La xerrada la feim al Celler de Petra, una xerrada tranquil·la, agradable, i ens hi posam tot d'una d'haver demanat per sopar.

*** Tomeu, explica'ns a grans trets, la teva biografia.**
- Vaig néixer l'any 55 i per això la setmana que ve faré 56 anys. Vaig néixer en una data molt bona: 11-11-55. (Enguany serà 11-11-11). Com que a casa érem molts pobres els meus pares varen decidir que en lloc de comprar quarterades havien d'invertir en els fills (tenc una germana major que és mestra). Es gastaren tots els doblers que tenien amb els fills i als 10 anys me'n vaig anar a estudiar a Ciutat. Vaig estudiar al Col·legi Pius XII. Vivíem a Petra i jo estava intern allà i tornava al poble cada quinze dies. Allà hi vaig fer tot el batxiller. Després vaig intentar estudiar de Dret (a la Universitat de Palma) i vaig acabar assegut.

*** O sigui que et posares a fer feina. A quina edat?**
- Quan vaig trobar que ja bastava de fer el colló per aquest món, vaig entrar a la casa. Era l'any 80 i tenia 25 anys.

*** Quins eren els procediment per entrar en una entitat com *Sa Nostra*?**
- Quan jo vaig entrar m'estava preparant en una cosa que li dèiem Banca, perquè en aquells moments hi havia un boom de bancs que necessitaven gent, en una acadèmia que era de Don Joan Forteza. En un moment vaig sentir que la Caixa d'*"Ahorros"* havia de contractar gent per a l'estiu. I dit i fet, vaig moure dos fils, perquè jo no coneixia ningú de l'entitat, jo no era client seu. El primer dia que hi vaig entrar va ser per firmar el contracte o per fer un examen. En vaig fer un de senzill a més no poder per fer un contracte de sis mesos per ajudar a les oficines turístiques durant l'estiu. Es donà la casualitat que aquests estiu es convocaren oposicions. Jo acabava el contracte a l'octubre i dins aquestes dades es feren els exàmens de les oposicions. Foren bastant selectius i vaig fer el número quinze de no sé quants de mils i n'entràrem vint-i-cinc en la primera tongada. Ens deim la quinta del 80 i encara cada any feim un sopar o dos i fins i tot feim algun viatge tots plegats.

*** Ja hi ets a dins. On comences a treballar?**
- Jo vaig començar a Cala d'Or. Hi vaig estar un any i mig. No he tengut altra experiència laboral. Sempre he

treballat a *Sa Nostra*. Després, cap el maig o juny em demanaren per anar a Menorca a fer una substitució. Això em permeté conèixer nova gent, nous ambients... Però en tornar m'havien pres la cadira a Cala d'Or. M'enviaren a fer una substitució a Manacor, un mes, i després a Muro on hi vaig romandre dos anys. Mentrestant em vaig casar.

*** I quan venguéres a Maria?**
- Va ser quan vaig tenir la meva filla. Ella va néixer per l'octubre i pel desembre em demanaren per anar a fer feina a Maria, de delegat. En aquells moments just hi havia un director i tots els altres eren delegats que actuaven per delegació. Hi vaig començar pel gener del 85, l'any de la neu. Va ser el dia que he passat més fred de la meva vida. El tercer o quart dia que feia feina a Maria va fer la gran nevada. Vaig partir de Petra a les set del matí per anar a fer feina, en segona i no vaig canviar de marxa en tot el camí. Jo aparcava al carrer de ses Corbates, però quan vaig arribar vaig pensar que trobaria el cotxe a sa Plaça i vaig anar a aparcar al pla. De llavors ençà hi ha hagut altres nevades però cap com aquesta. Hi vaig estar tres anys i mig a Maria. Ja començàvem a fer homenatges a la Tercera Edat i qualque excursió. Inicialment fèiem els homenatges a la Tercera Edat als majors de setanta anys o setanta-cinc. Es va fundar dins aquest període l'Associació de la Tercera Edat de Maria amb l'amo Pere Mas com a primer president.

*** Això vol dir que no has estat de manera continuada a Maria?**
- Quan va néixer el meu fill, tenc les dades molt clares per això, em varen dir per anar a Binissalem. Hi vaig estar tres anys i mig. Però el poble va estirar molt i també que Binissalem no va ser del tot del meu agrat. No vaig saber fer feina en un poble industrial que a més anava a la baixa, perquè molta d'aquella indústria anava en decadència,

com la del calçat. I les circumstàncies van fer que tornàs a Maria de la Salut. Maria per a mi ha estat com el meu segon poble i som l'empleat que més anys ha fet feina en aquesta oficina i possiblement no n'hi hagi cap en el futur que hi faci tants anys de feina com jo.

*** I ja hi quedares definitivament?**

- I des de llavors sempre he estat a Maria. Fa devuit anys mig que vaig tornar i fins ara. Era el gener de l'any 1993, després de les Olimpíades de Barcelona. De pas puc afegir que sempre he estat amb aquesta companya que he tengut, n'Antònia Servera. Ella feia tres mesos que havia arribat quan jo vaig retornar. I hem partit de Maria al mateix temps. Als tres mesos d'arribar nasqueren els seus fills bessons i ara tenen devuit anys. Ja veus que les fites són clares.

*** Què pots explicar del teu pas pel poble, a nivell polític, associatiu, econòmic, etc.**

- A nivell polític és un poble que m'ha sorprès molt, per la implicació de la població i de la seva sectorització. He tengut la sort de treballar amb ajuntaments i batles de tots els colors polítics i he dedir que com a entitat sempre hem tengut un molt bon treballar tant amb la dreta com amb l'esquerra. Tant uns com altres sempre han col·laborat amb el que nosaltres patrocinàvem i a l'inrevés, ja siguin homenatges a la Tercera Edat, actes culturals,... Mai hi ha hagut un no per a ells i ells tampoc han tengut un no per nosaltres, i la medalla ens la penjàvem compartida. La veritat sempre s'ha pogut fer molt bona feina i fins hi tot hem col·laborat en aspectes socials quan ens ho han demanat. La meva opinió és que tots han treballat per fer avançar el poble. Tal vegada és el meu caràcter que sempre cerc el caire bo a les coses i a la gent.

Punt de COMUNICACIÓ "SA NOSTRA"

Des de l'any 1940 "SA NOSTRA" també és Maria de la Salut

L'oficina de Maria celebra amb una festa les obres de millora

La festa serà la protagonista de la jornada d'avui horabaixa a l'oficina de Maria de la Salut. El motiu de la celebració és la reforma que s'ha dut a terme en aquesta emblemàtica oficina, la qual es troba a la "millor cantonada de la plaça del municipi", segons el seu delegat. Aquesta reforma representa una millora que respon, tant a curt com a llarg termini, a les noves necessitats dels seus clients i empleats.

Reforma total per millorar el servei

L'oficina 0034 es troba a la Plaça del Pou número 11 i després de la reforma no té res a veure amb la d'abans. "La rehabilitació que s'ha escomès és total", ha expressat el seu delegat, Bartomeu Ribot Rosselló, qui no pot amagar que aquests tres mesos d'obres han estat "eterns" ja que l'oficina ha romàs sempre oberta.

"La rajola ha estat substituïda per parquet, s'han instal·lat noves vidrieres i el mobiliari és molt acollidor. Conjuntament, ha quedat un espai molt més obert, i ja hem rebut l'enhorabona d'alguns dels clients".

Bartomeu i Antònia estan molt contents amb aquesta reforma

A l'oficina hi treballa com a delegat, des de fa 17 anys, en Bartomeu Ribot qui en porta 21 a l'Entitat. Antònia Servera és la sotsdelegada i va començar fa deu anys. Tots dos estan molt contents amb aquesta reforma: «conjuntament, ha quedat un espai molt més obert, i ja hem rebut l'enhorabona d'alguns dels clients. Esperam que avui passi molta gent per l'oficina. S'han convidat 700 persones».

[Ens duen els plats que hem demanat per sopar i feim una petita pausa de la xerrada formal i seguim amb coses més informals mentre gaudim del menjar i de la companyia.]

*** Com veus la situació actual del poble comparat amb el que et vares trobar quan hi arribares i com ha evolucionat?**

- Si començam pel món de l'associacionisme, dubt que la vostra associació estigués creada. Això ens dóna una idea de com ha crescut el poble en aquests aspecte: tenim l'Associació de la Tercera Edat que ha anat progressant i sempre, amb més a menys encert, han duit la gent dins el món de l'associacionisme actiu. Sempre fan activitats de periodicitat fins i tot setmanals, i això comporta un canvi de mentalitat en la gent. Veure passar gent major amb la "*colxoneta*" davall el braç que van a fer gimnàstica, això fa vint anys no era imaginable. En aquell temps el que feia era anar a veure les gallines i després la dona a la casa i l'home al cafè. I ara fins i tot veus matrimonis que baixen plegats a fer alguna activitat. I una de les més joves deu ser l'associació de la Segona Edat, la Segona Ona. El que ha fet l'associacionisme, sobretot en la Tercera Edat, és crear enveja als que no són de la Tercera Edat. En l'aspecte cultural, es va crear el grup que voltros sou, Fent Carrerany, per dinamitzar la vida cultural del poble. Teniu una revista que a molts de pobles no hi és i n'heu d'estar orgullosos perquè l'editau mes a mes des de fa vint-i-cinc anys. La gent l'espera per conèixer una recepta, la temperatura, el que ha plogut, qui ha nascut i qui ha mort,... La feina que feis no la feis només pel vostre grup sinó que la feis per tots, per tot el poble. Després hi ha una associació que sempre l'he trobat molt curiosa. La duu un grup que neix i mor molt ràpidament, però que perdura amb el temps, amb la nomenclatura i amb l'enfocament, cada un grapat d'anys canvia la gent que el duu, simplement perquè van tornant grans i n'entren de nous però sempre mantenen la seva filosofia: l'Associació Rock'n'Rostoll. I és una cosa molt interessant que crec que no s'ha produït enlloc mai. Des de l'oficina ens cridava l'atenció de com anaven canviant els seus membres amb els canvis de firmes. I sempre han treballat pel bé comú, mai no hi ha hagut un interès individual. Darrerament han sortit més associacions. Estam parlant dels dimonis, la batucada, l'associació de Música,... Maria és un poble mal comunicat, que la gent no hi passa, jo abans no hi havia estat mai, però quan hi ets a dedins, és

un gran poble. No és un poble qualsevol, té molta personalitat. Sou un poble de plaça, de gent que s'asseu plegats, que parla,... La gran majoria de gent que estiueja ho fa al mateix poble. Hi ha pobles que queden buits, però Maria és a l'inrevés. O la gent que demana vacances per la Mare de Déu. Això és fer poble. I les associacions han ajudat a fer poble, a dur la gent a un punt de trobada, normalment la plaça, a parlar, a fer projectes,...

*** Creus que des de *Sa Nostra* s'ha ajudat que tot això tiràs endavant?**

- *Sa Nostra* ha tengut diverses actuacions i no podem mirar just aquests darrers anys. *Sa Nostra* ha estat fins ara una entitat de les Illes i ha reportat beneficis als seus clients. Fa uns deu anys va anar canviant un poquet aquesta filosofia i es mirà un poquet més el negoci. Però si parlam amb totes les associacions sempre n'hi haurà alguna que dirà en Tomeu era un boig, però la majoria diran que sempre que tocaren a la porta de *Sa Nostra* en Tomeu ens la va obrir. No hem fet una gran cosa, una gran col·laboració, espectacular. Jo crec que el més gros que hem fet fou la cessió del solar de veïnat de l'antic ajuntament del carrer de Sant Miquel per fer el local de la Tercera Edat o per ampliar-lo. Però en tot el demés sempre hem col·laborat amb qualque cosa. I hem gastat bastants de doblers a dins el poble. El que passa és que a vegades es veuen i a vegades no. Procuràvem revertir els nostres beneficis en els clients en proporció als guanys que ens donaven. No ens podem comparar amb Inca o Santa Margalida, per exemple. Jo sempre he estat content del que els nostres caps ens deixaven gastar a Maria. Darrerament era més difícil perquè han canviat criteris i s'ha de presentar un projecte amb temps. Per exemple enguany el Rock'n'Rostoll no hi pogué entrar. No sabria dir si és molt o poc, però hem arribat a destinar tres mil, quatre mil i cinc mil euros al llarg de l'any. Tal vegada no és el que la gent espera però, són cinc mil euros! Jo dic que si contentam l'ajuntament i l'ajuntament és el representant del poble, contentam el poble. Possiblement aquestes accions no han estat tan ben comunicades com tocava. Nosaltres hem fet festes de la Tercera Edat damunt la plaça en la qual l'ajuntament es penja la medalla política i nosaltres ens feim càrrec de la despesa. Hem donat l'opció a l'escola a tenir unes certes activitats. Vàrem començar fa molts d'anys amb unes lliçons magistrals que eren un petit concert dels Valldemossa. A Maria hi vengueren un bon grapat d'anys. Hi havia les ofertes de Can Tàpera i de Sa Canova, dos llocs que gestiona *Sa Nostra*. A Maria procuràvem donar un valor afegit ajudant als clients en gestions. Avui en dia les entitats financeres no van per aquest camí i per això els més vells hem hagut de fugir. Tal vegada ara ja no podríem fer el mateix.

*** Una entitat com *Sa Nostra* de què s'alimenta en un poblet com Maria?**

- Al llarg dels anys nosaltres hem arribat a tenir el 60, 65 o 70 per cent del pastís econòmic del poble (sous, pensions, crèdits) i els altres s'han repartit el 30. Crec que els darrers anys la cosa ha anat canviant a poc a poc. Jo sempre he dit que els negocis tornen vells així com l'home torna vell i jo era l'home en aquests cas que torna vell. Jo de cada vegada veia entrar menys joves. Clar veien un home vell allà i no els feia gràcia. Crec que quan ens anàrem encara estàvem entre el 40 o 50 per cent i els altres dos es repartien la resta. Històricament *Sa Nostra* ha tengut els vells, perquè és la més antiga, (hi ha documents manuscrits de l'any 42 i 43, quan venien els diumenges a fer aquestes feines al carrer Major, cap de cantó amb el carrer de l'església o a sa Botiga des Banc) i cap als anys 70 es posà on és ara, a sa Plaça. Després s'instal·là la Banca March i més tard la Caixa de Pensions. Aquesta estigué uns anys amb presència quasi testimonial. Llavors vingué gent que sabé fer feina i atreure clients, augmentà i la deixà bé respecte a nosaltres. Fa vint anys el nostre mercat era la tercera edat i els doblers. El crèdit quasi no existia. Els primers anys fèiem una seixantena de préstecs anuals: petits, per comprar un cotxe, cap cosa grossa. Els grans empresaris anaven a la Banca March. Teníem la tercera edat i la despesa familiar (rebuts). Com a anècdota vos contaré que nosaltres començàrem a pagar dia 26, llavors també ho feu la Caixa de Pensions, jo arribava a les 8 del matí a l'oficina, entrava per la banda de darrera, guaitava i la plaça era buida. Estic parlant d'un gener o febrer amb un fred que pelava. Pitjava un botonet i s'aixecava una barrera electrònica. Quan la barrera estava a mitjan lloc la plaça s'omplia, compareixien de tots els caps de cantó i feien una coa! Llavors teníem un sol terminal i feien coes de 30 o 40 persones de gent que venia a cobrar a les 8 del matí i se n'anava a les nou i mitja. Això ha canviat perquè els que s'han incorporat de la tercera edat ja són clients de caixer. En la segona etapa ja entràrem en els mercats dels crèdits i durant els temps d'expansió hi havia dies que en fèiem tres. Teníem facilitat per fer crèdits, nosaltres coneixíem els clients,... El que pesava més però era la tercera edat i el termini fix, el que era l'estalvi. Avui això també ha canviat: amb l'estalvi hi guanya poc, hi guanya amb els crèdits. Una altra cosa que vull destacar és que quan la banca no feia crèdits als petits, *Sa Nostra* en feia.

*** Ara amb 54 anys et diuen que te'n vas. Com veus la situació actual i el futur tant a nivell personal com de les entitats financeres?**

- Són dues coses: ens ho anunciaren d'una manera però després fou sobtat. La primera previsió era que me n'havia d'anar durant el primer trimestre del 2012, però després amb una telefonada quasi em digueren demà ve el substitut i tu te n'has d'anar. I tu dius: demà? Si jo demà he concertat

entrevistes per fer! Pens que ha estat un bon moment per anar-nos-en. La situació general ha canviat, la nostra entitat ha passat a ser d'un grup que per les circumstàncies que siguin ha hagut de canviar (economia internacional, feina ben o mal feta, política, bimbolla immobiliària). A nivell personal, ja em començava a costar. Ens hem anat actualitzant durant vint-i-tants d'anys, perquè començàrem amb una màquina d'escriure i acabam amb uns programes que quasi no sabem ni manejar, només els traiem un deu per cent de la seva utilitat. He dit que ha arribat en un bon moment perquè crec que ja estava de tornada i ara necessiten gent que lluiti, que vengui, que estigui les vint-i-quatre hores activa. Ens n'hem anat perquè les circumstàncies ho han volgut així, no perquè nosaltres ho haguem volgut malgrat sigui voluntari ni perquè la casa hagi volgut lliurar-se de 100 professionals. Les circumstàncies comanden i ens hem d'adaptar. Personalment a mi me va costar: me va costar anar-me'n de Maria, no de la feina. La feina ja l'he oblidada. Als tres dies de no ser a Maria ja m'havia oblidat del problemes dels clients però no dels clients. A Maria hi vaig cada setmana, però no en horari d'oficina perquè vull posar una mica d'espai i no interferir. Jo dic que recuperaré Maria perquè allà hi he deixat bons companys, bona gent, amb la qual s'hi pot xerrar. M'agradaria constàs el nostre agraïment, el de n'Antònia i meu, al poble de Maria perquè la gent ens ha fet créixer professionalment i personalment i ens ha recolzat. Teníem una clienta que venia a parlar amb nosaltres cada dia perquè no tenia ningú amb qui parlar. Me'n duc de Maria amistats, emocions, sensacions que no podré oblidar mai.

*** I personalment quina opinió tens d'aquesta crisi mundial de la qual la banca n'ha estat una de les protagonistes?**

- Jo he de dir que he passat molt de gust de fer feina a *Sa Nostra*: perquè érem una família, se va fer durant molts d'anys una política social de molta prudència. Molts de

treballadors compraren la seva vivenda sense especular als barris obrers de Palma amb crèdits de *Sa Nostra* quan la banca no en donava. Varen inventar la subrogació de les hipoteques i el constructor se'n feia càrrec. A Maria es va respectar fins que es va poder. Després, què ha passat? Molta de gent ha après que sense fer producció utilitzant mitjans diferents de comunicació es podia fer milionària. Abans la creació de riquesa anava lligada a la producció: el treballador guanyava el seu sou i l'empresari guanyava amb els treballadors. Ara ningú produeix i n'hi ha que amb les maquinetes juguen a guanyar doblers i ho fan per les comissions que cobren. I no hi ha producció de riquesa. Això per mi és la base de la crisi.

*** Una cosa que ens ha cridat l'atenció és veure't a gairebé tots els funerals?**

- Mira podries dir que era per donar la cara per l'entitat, i possiblement els primers anys fos així, però crec que és més per sentir-me del poble. Sempre he tengut una cosa clara: tant he anat als dels meus com als dels que no eren dels meus i dels funerals que he passat més gust d'anar és d'aquells que tenen poca família. Més que res per acompanyar aquella gent.

Seguim parlant d'altres coses, dels darrers morts, de les excursions i de si vendrà caminant a Maria un dia de mercat, comenta que no és mereixedor que li facem l'entrevista i ens repeteix que transmetem el seu agraïment al poble de Maria i demanar disculpes per si qualcú s'ha sentit ofès amb alguna de les seves actuacions. Desitjam a en Tomeu molts d'anys de salut i que l'etapa que acaba de començar sigui tan bona i profitosa com la seva etapa laboral.

Joan Gelabert, Eulàlia Ferriol i Magí Ferriol

BULLIT DE NOTÍCIES

LA BRIGADA TALLA ELS ARBRES DE L'APARCAMENT DEL POLIESPORTIU

El passat dia 19 de novembre els membres de la brigada de l'Ajuntament tallaren els arbres que hi havia a l'aparcament del poliesportiu. No sabem perquè dugueren a terme aquesta acció, però esperam que els substitueixin aviat ja que a l'estiu feien una bona ombra.

CANVIS EN LA RECOLLIDA DE FEMS

En el plenari municipal celebrat el passat dilluns dia 24 s'aprovà un nou sistema de recollida del rebuig. Fins ara les famílies pagaven una quota anual fixa de 175 euros i el rebuig no tenia cap classe de limitació. Tant pagava qui en generava molt com qui a penes en produïa. A partir de l'any vinent la quota fixa baixarà a 145 euros, però els veïnats hauran de treure el rebuig amb unes bosses especials de color vermell i de set quilos de capacitat, per la qual hauran de pagar un euro. D'aquesta manera si es genera poc rebuig es pagarà manco. També hi haurà bosses especials de 35 quilos de capacitat a cinc euros.

ESTRENA DEL DARRER ESPECTACLE DE MARIANTÒNIA OLIVER

Dissabte dia 15, al Baluard de Palma, na Mariantònia Oliver estrenà el seu darrer espectacle "***Las Muchas***". La particularitat d'aquest muntatge és el protagonisme que hi tenen onze dones de Maria que acompanyen la ballarina en els seus moviments sobre l'escenari. Aquestes onze dones de Maria: Bet Castelló, Joana Tugores, Catalina Mas, Catalina Carbonell, Francisca Bergas, Joanaina Carbonell, Isabel Ribas, Margalida Bibiloni, Jerònia Font, Àngela Bergas, i Antònia Torelló, d'entre els 65 i els 82 anys, captivaren els assistents a l'espectacle amb la seva senzillesa i naturalitat quan al final feren una petita actuació en directe, al costat de na Mariantònia. Els desitjam molta sort en aquesta nova faceta artística.

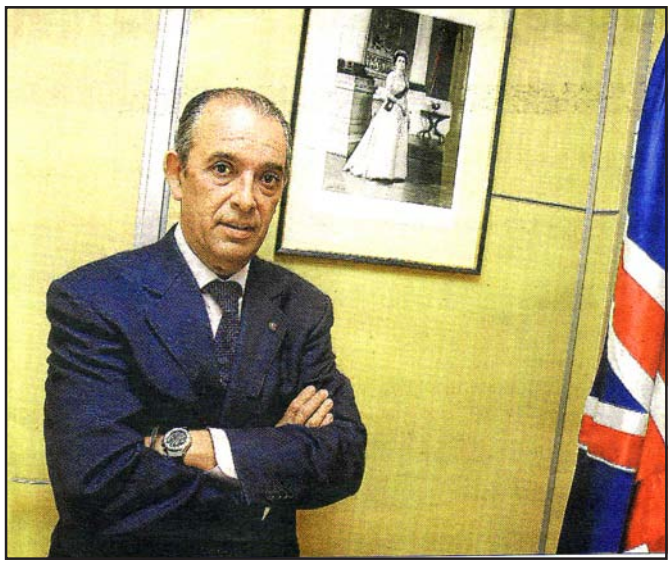

ESTEVE MAS, A BRUSSEL·LES

Un marier, Esteve Mas Portell, que fins el passat mes de setembre era el vicecònsol a Mallorca del Regne Unit i Irlanda del Nord, ha estat nomenat pel Govern Balear com a delegat a Brussel·les. Segons informà l'executiu illenc, la funció de n'Esteve serà donar suport als interessos de les illes Balears en aquells programes i accions que des de la Comunitat Europea tenguin a veure amb les nostres necessitats.

DIA DE LES VERGES

Com cada any, els nins i nines de l'Escola de Maria, celebraren la Festa de les Verges així com toca: amb bunyols. En feren a l'escola per a tots ells i a més a més els de cinquè i sisè també en feren per vendre a la gent de Maria a fi de recaptar doblers per al seu viatge d'estudis. Per deixar-ho ben clar feren fer una crida i no sabem si per efectes d'aquesta o perquè els bunyols eren realment bons, però el cert és que no n'hi va haver per tothom.

BULLIT DE NOTÍCIES

UN GRAPAT D'ACCIDENTS EL VESPRE DE DIA 27

Com que quan cauen quatre gotes el terra es posa realment perillós en aquest tros de carretera entre Maria i Sineu, l'horabaixa-nit de dijous dia 27 els accidents es multiplicaren. Varen ser molts els veïnats de Maria que es trobaren amb cotxes diversos que o bé havien sortit de la carretera o que toparen entre ells. Afortunadament sembla ser que cap d'aquests incidents ocasiona ferits i tot es limità a desperfectes dels vehicles, encara que algun fos considerable.

EL SOPAR DE L'AECC A SES TORRES

El passat divendres dia 28 al Restaurant de Ses Torres se celebrà el tradicional sopar de la Junta Local de l'Associació Contra el Càncer. I com sempre l'assistència fou massiva i acabà amb el tradicional sorteig dels obsequis que entitats, comerços i particulars donaren a l'associació per recaptar encara més doblers per a la seva activitat benèfica. A la foto podeu veure n'Aina, una de les afortunades de la festa.

DE POLICIA LOCAL A ÀRBITRE PROFESSIONAL

El jove policia municipal Pedro Sureda, de qui ja hem comentat alguna vegada que es dedica a l'arbitratge de futbol, fent-ho compatible, fins ara, amb la seva feina de policia, sembla ser que al final ha optat per intentar el pas al professionalisme en el món de l'arbitratge. Així ho llegírem a la premsa on deia que agafava una excedència a la seva plaça de policia per intentar fer el salt a l'arbitratge professional. Li desitjam tota la sort del món i encert a l'hora de fer sonar el xiulet.

ELS COMPONENTS DE LES MESES ELECTORALS DE DIA 20 DE NOVEMBRE

Ja tenim els components de les meses electorals que han de controlar el procés al nostre poble. La mesa del districte 1 tendrà com a president, Lluc Buñola Vanrell i com a vocals, Miquel Àngel Gual Gelabert i Isabel Mestre Ferriol. Els seus suplents seran Magdalena Vicens Pujol, Antoni Vadell Roig, Cristòfol Barceló Pira, Catalina Francisca Mestre Quetglas, Pere Oliver Auba i Pere Sebastià Calafell Tomàs. La del districte 2 té de presidenta Antònia Martorell Oliver i de vocals, Miquel Bauzà Ferriol i Pedro Garau Llabrés. I els seus suplents seran Jaume Suñer Rullan, Maria Ferriol Buñola, Juana Cava González, Maria Ramis Perelló, Óscar Pérez Ropa i Érica Hernández Calvo.

MARIANDOS A L'INFORMATIU D'IB3

Diumenge dia 30, a l'Informatiu del vespre d'IB3, la notícia sobre l'assistència als cementeris per dipositar flors, abans que arribàs el dia de tots Sants, dimarts dia 1, s'obria amb uns mariers de protagonistes. El fet va ser comentari per tot el poble ja que la gravació feta al cementeri de Palma, s'obria amb la imatge i la intervenció d'aquests mariandos.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò Margalida Font Ginard, morí el passat dia 26 d'octubre a l'edat de 71 anys. Vivia al carrer Sineu, número 8.

Que descansi en pau

BENVINGUTS:

En Lluc i en Jordi Castelló Pastor varen néixer el passat dia 14 d'octubre. Són fills de n'Antoni Castelló Mas i de na Catalina Castelló Quetglas.

Enhorabona als seus pares i família.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT		971525002
	(Fax)	971525194
	Policia Local	971100112
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA		971525463
	(cita prèvia)	902079079
APOTECARIA		971525020
OFICINA DE CORREUS		971858061
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
POLIESPORTIU MUNICIPAL		971525457
PARRÒQUIA		971525033
GESA: AVARIES		902534902
SOREA,	Servei d"aigua	971644004
	Avaries	971644006
EMERGÈNCIES		112
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR	Informació	971847000
	Urgències	971847060
	Cita Prèvia	971847100
HOSPITAL D'INCA		971888500
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150
MANCOMUNITAT DES PLA		971830441

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:
Polígon de Sineu 971520203

HORARIS:

AJUNTAMENT:
de 9 a 14 hores.
APOTECARIA:
Matí: 9 a 13 hores.
Horabaixa: 16.30 a 20.30 hores.
UNITAT SANITÀRIA: de dilluns a divendres de 9 a 15 hores. (els dimecres, de 14 a 19 hores)
BIBLIOTECA:
Dimarts a divendres: de 16 a 19 hores.
CASAL JOVE:
Dimarts a divendres: de 16 a 19 h.

PARC VERD:
DILLUNS, de 9 a 13 hores.
DIMARTS I DIJOUS, de 16 a 20 hores.
DIMECRES I DIVENDRES, de 10 a 14 hores.
DIUMENGE, de 10 a 13 hores i de 18 a 19 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:
(De dilluns a divendres)
Sortides Maria: 7.55, 10.30 i 14.45 hores
Sortides Manacor: 11, 13.40 i 18,05 hores

El temps

MES DE SETEMBRE

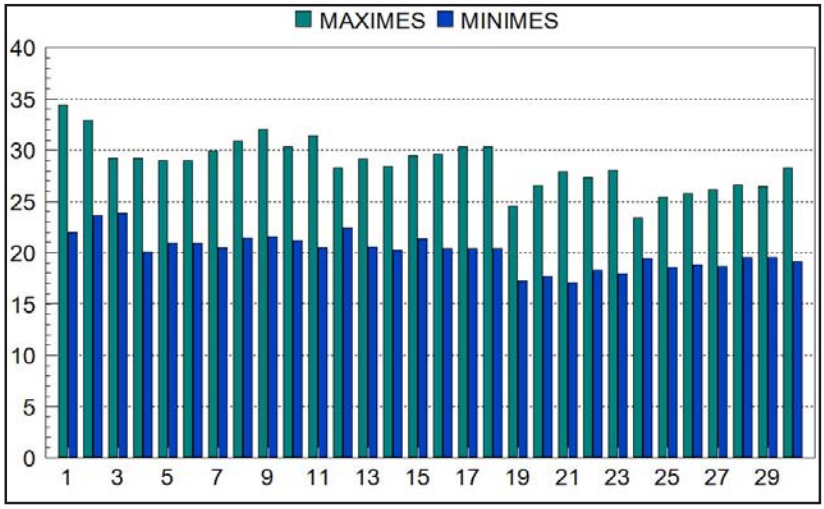

PLUVIOMETRIA

Dia 5 ..... 52 l.
Dia 6 ..... 12 l
Dia 18 ..... 5 l
Dia 24 ..... 8 l

TOTAL: 79 LITRES

Temperatura Màxima 34,5º C (Dia 1)
Temperatura Mínima 17,1º C (Dia 21)
Temperatura Mitjana 24,5º C
Mitjana Màximes 28,7º C
Mitjana Mínimes 20,2º C

Benvolguda Margalida,

Vull que sàpigues que sempre te tendré en la meva memòria i agraïment i quan pens que diumenge dia 23 encara feren la lectura a la missa de les deu i dimarts a la reunió que tenim el grup de memòria tu també hi eres i rigueres, com tots els altres, quan la professora ens contà un acudit, i el dimecres tu ja entregares l'ànima a Déu, no me'n sé avenir. Et voldria agrair tots aquells dissabtes i diumenges que jo no estava per anar a missa i amb una telefonada, tu ben diligent em feies arribar l'hòstia consagrada, demanant-me a quina hora em venia bé, tant si era el dematí, com el capvespre o el vespre. Sempre estaves disposada a servir i ajudar qui t'havia de menester.

Tant jo com qualsevol persona que en parli, diria sempre el mateix de tu. Una persona humil, senzilla, servicial, generosa i encantadora.

Gràcies Margalida per tantes vegades com m'ajudares a mi i a tanta altra gent.

Francisca Mas Ximenis

BUS-TREN, DE DILLUNS A DIVENDRES

Maria -Sineu-Inca - Palma				Palma- Inca -- Sineu-Maria			
06:25	**06:40**	**06:54**	**07:28**	**06:09**	**06:44**	**06:57**	**07:25**
07:25	**07:40**	**07:54**	**08:28**	**07:09**	**07:44**	**07:57**	**08:25**
08:25	**08:40**	**08:54**	**09:28**	**08:09**	**08:44**	**08:57**	**09:25**
09:25	**09:40**	**09:54**	**10:28**	09:09	09:44	09:57	
10:40	10:54	11:28		10:09	10:44	10:57	
11:40	11:54	12:28		11:09	11:44	11:57	
12:40	12:54	13:28		**12:09**	**12:44**	**12:57**	**13:25**
13:25	**13:40**	**13:54**	**14:28**	**13:09**	**13:44**	**13:57**	**14:25**
14:25	**14:40**	**14:54**	**15:28**	**14:09**	**14:44**	**14:57**	**15:25**
15:25	**15:40**	**15:54**	**16:28**	**15:09**	**15:44**	**15:57**	**16:25**
16:25	**16:40**	**16:54**	**17:28**	16:09	16:44	16:57	
17:40	17:54	18:28		17:09	17:44	17:57	
18:40	18:54	19:28		**18:09**	**18:44**	**18:57**	**19:25**
19:25	**19:40**	**19:54**	**20:28**	**19:09**	**19:44**	**19:57**	**20:25**
20:25	**20:40**	**20:54**	**21:28**	**20:09**	**20:44**	**20:57**	**21:15**
21:40	21:54	22:28		21:09	21:44	21:57	
22:40	22:54	22:28		22:09	22:44	22:57	

BUS-TREN, DISSABTES, DIUMENGES I FESTIUS

Maria-Sineu- Inca- Palma				Palma- Inca- Sineu-Maria			
06:40	06:54	07:33		06:04	06:44	06:57	
07:40	07:54	08:33		07:04	07:44	07:57	
08:25	**08:40**	**08:54**	**09:33**	**08:04**	**08:44**	**08:57**	**09:25**
09:25	**09:40**	**09:54**	**10:33**	**09:04**	**09:44**	**09:57**	**10:15**
10:40	10:54	11:33		10:04	10:44	10:57	
11:40	11:54	12:33		11:04	11:44	11:57	
12:40	12:54	13:33		12:04	12:44	12:57	
13:40	13:54	14:33		13:04	13:44	13:57	
14:40	14:54	15:33		14:04	14:44	14:57	
15:15	**15:40**	**15:54**	**16:33**	**15:04**	**15:44**	**15:57**	**16:15**
16:40	16:54	17:33		16:04	16:44	16:57	
17:40	17:54	18:33		17:04	17:44	17:57	
18:15	**18:40**	**18:54**	**19:33**	**18:04**	**18:44**	**18:57**	**19:15**
19:40	19:54	20:33		19:04	19:44	19:57	
20:40	20:54	21:33		20:04	20:44	20:57	
21:40	21:54	22:33		21:04	21.44	21:57	
22:40	22:54	23:33		22:04	22:44	22:57	

LÍNIA IB-14 CAN PICAFORT-MARIA-PALMA:

Can Pic-Sta Marg- Maria-Palma				Plama-Maria-Sta Marg-Can Pic			
	06:10	06:25	07:30	09:45	10:50	11:00	11:15
11:15	11:40	11:55	13:00	13:45	14:50	15:00	15:15
	13:55	14:10	15:15	17:45	18:50	19:00	19:15
17:45	18:10	18:25	19:30	19:45	20:50	21:00	21:15
Diumenges i festius:							
08:15	08:40	08:55	10:00	10:30	11:35	11:45	12:00
15:45	16:10	16:25	17:30	19:45	20:50	21:00	21:15

FENT CARRERANY FA VINT ANYS

La portada del mes de novembre està protagonitzada per l'amo en Pere Mascaró i la seva primera esposa a Bons Aires, és una petita mostra de la història de Maria.

Seguim repassant la nostra història ja que a l'*Editorial* ens parlen de les possessions de Maria i de la importància que té per al nostre futur conèixer les nostres arrels. Com molt bé diu Raimon, *qui perd els orígens, perd la identitat.*

A *Memòria RAM* en Magí Ferriol fa una ullada cap enrere i ens parla de Mestre Pere des Retratos. Tot seguit en Bartomeu sureda enceta la secció *Les nostres possessions (I)* que seguirem a números posteriors. Aquesta primera part se centra en Deulosal.

Sa Xerradeta del mes és amb en Joan Manuel Vanrell Mecader, més conegut com en Joan Rimbo, un personatge que col·laborà activament en la vida del poble.

Seguint amb la cultura, giram pàgina i ens centram en *l'Exposició de Pere Mascaró a Sa Capella Fonda.* El *Bullit de notícies* va ple i podem saber quin és l'origen de la Festa de Tots Sants, que ERC es presenta a Maria o que han fet millores a l'escola.

A la secció de *Demografia*, *Ens ha deixat* n'Antoni Márquez Espinosa, que vivia a la rectoria. *És Benvinguda* na Francisca Pastor Caldentey i *Ja l'han feta* n'Antoni Bergas i n'Antònia Quetglas, en Miquel Julià i na Francisca Ferriol, en Pere Payeras i n'Antònia Morey, en Sebastià Perelló i na Francisca Mestres i n'Andreu Jaume amb n'Antònia Morey. Ha estat un mes molt romàntic?

Passam a figues d'un altre paner amb l'escrit d'en Jaume Mestre *Des de l'oposició*, on ens comenta els 100 primers dies del nou consistori. Per la seva banda en Miquel Morey ens parla de *l'Esperit de Lluc a Europa*, escrit complementat pel mapa de *l'Europa a trossos de Vicent Partal*.

La juguetes de les padrines és el títol del següent article i d'una exposició organitzada pel Govern Balear a la Casa de Cultura. Tot seguit en Pere Fons ens explica el doble significat de *Servir un berenar*. Al costat llegim una *Ressenya bibliogràfica* del llibre *Països catalans?* de Josep M Llompart.

Ja acabam la revista i no pot mancar el *Carrerany Esportiu* a través del qual sabem que *La temporada ciclista* ha acabat. L'excursió del mes és al Puig de Maria de Pollença.

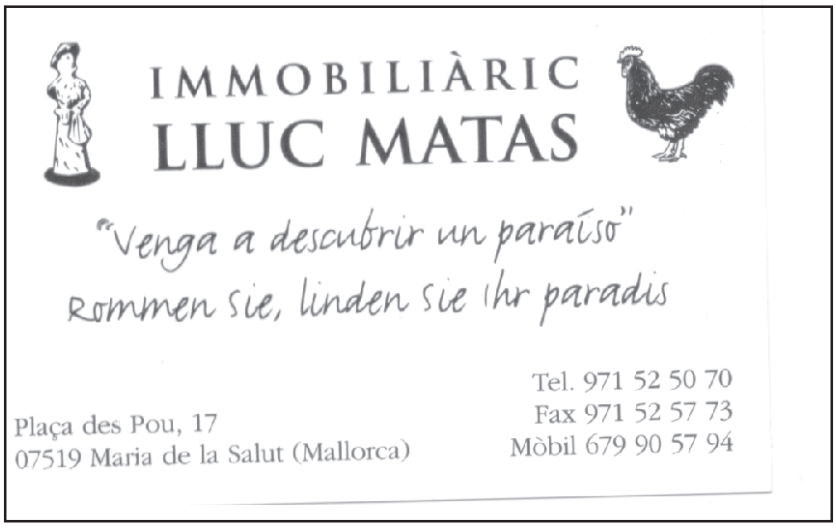

Activitats de la nova temporada

Balls, excursions, sopars, viatges, hotels ... per a la 2ona ONA

L'associació de la segona edat de Maria ja ha iniciat la nova temporada pel que fa als **tallers de ball** de línia, ball de saló i boleros amb els mateixos monitors, dies i horaris amb l'únic canvi que afecta els boleros ja que la baixa d'en Miquel Vives Alcover ha estat coberta per na Cati Arbona.

Tots aquests tallers es desenvolupen al nou local social, a la planta superior. Aquestes activitats s'iniciaren la primera setmana d'octubre. Cal destacar que aquesta dependència ha estat condicionada per a aquests tallers de ball. A més d'un nou equip de música i so, també s'han instal·lat miralls a dues de les parets. A la planta baixa ja hi ha les cortines al seu lloc i els mobles de cuina.

Dins el mateix mes d'octubre, el dissabte dia 8, es va organitzar una **pamboliada i ball** amb el Dúo Harlem amb la participació de 67 dels associats. Una vetlada agradable i amb bon ambient tal com podeu comprovar a una de les fotos que acompanyen aquest text.

Una setmana després, el dissabte dia 8, se celebrà la jornada dels **Bunyols de les Verges**. A l'horabaixa s'elaboraren els bunyols i el vespre hi hagué un poc de festa en menjar-los acompanyats d'una copa de mistela. També hi hagué música per ballar i divertir-se. Podeu veure la foto de les bunyoleres i els bunyolers. Feren una gran feina.

El mateix mes d'octubre, el cap de setmana dels dies 29 i 30 d'octubre es va participar d'una estada a **l'Hotel Edén Alcúdia** amb entrada el dissabte al matí i sortida el diumenge horabaixa. L'organitzador va ser el professor de ball de línia, Joan Morro.

A més de tot això, tots els dimecres del mes de novembre, també al local social, a partir de les 21:30 h.

s'impartiran unes jornades de **maneig bàsic d'internet i del correu electrònic**. Aquesta iniciativa és per a aquells socis sense coneixements d'aquesta temàtica. Serà una activitat gratuïta ja que l'impartiran alguns membres de la directiva.

Dins el mateix mes de novembre, el diumenge dia 13, hi ha prevista una **excursió a Sa Granja d'Esporles**, amb partida des de la Plaça des Pou a les nou del matí i visitar aquesta possessió del terme d'Esporles. L'itinerari continua cap a Banyalbufar i Estellencs per fer una aturada al Mirador d'Es Grau abans d'anar a dinar al Meson Can Paco, a Andratx on hi haurà sorteig gratuït de regals i una estona de ball.

El dissabte següent, dia 19, els socis de la 2ona ONA tenen una nova convocatòria per a un **sopar i ball a Cas Padrí Toni** a les 21:30 hores. Veureu una reproducció del cartell que acompanya aquesta informació.

Dins el desembre hi haurà més coses com dues jornades de cuina de Nadal, una pamboliada i ball, el bingo i xocolata o el sopar de cap d'any al restaurant Ses Torres on ja s'han reservat 100 places al preu de 50 •. Una activitat oberta a tothom, encara que no estiguin associats.

Per a aquesta data, pot ser que ja ens haurà tocat la grossa de la Loteria de Nadal. Recordau que la 2ona ONA juga amb el número 12.480. En parlarem.

Qui dies passa... octubre 2011

Dilluns 10: ***Sempre a punt.*** Són les nou del vespre. He baixat a Ciutat per feina i ja desitj ser a ca nostra. Fa fosca negra però una lluna incipient permet marcar la silueta de la Serra de Tramuntana i besllumar el paisatge més proper. M'acost al poble i a l'alçada del camí dels Infernets, veig, a l'esquerra i no molt lluny, potser uns centenar de metres, una vorera en flames. Segurament una cremada d'esbarzers o de llenya prima, no apagada ha revifat i allò té un punt de perillositat. Fa massa temps que no plou, la vegetació és seca i les temperatures són estiuenques. De cop veig el cotxe de protecció civil que venia cap a mi, com gira cap a la seva dreta i va tot dret cap a la zona de l'incendi. Quina sort! Jo m'hi he trobat i en puc donar fe, però de cada cent sortides -a les tantes i sense respectar festius- que fa aquesta gent, de noranta-nou no en sabem res. Però ells hi ha estat i han evitat molts de problemes. Realment fan una feina impagable.

Diumenge 16: ***Un paisatge idíl·lic, però una feina gegantina.*** Som al tercer diumenge del mes i toca excursió. Amb la gent de *Fent Carrerany*, una vintena de marxaires, anam fins a la Comuna de Bunyola. Ja hi he anat unes quantes vegades i mai no he fet el mateix itinerari. Dóna moltes possibilitats i totes elles són una autèntica meravella. Avui, per seguir la tradició, feim un altre camí. I de tornada, baixam per l'alzinar de la Coma Gran, un autèntica joia de la naturalesa. Unes alzines esponeroses i atapeïdes perfilen un bosc ombrívol, força net, que ens regala un munt de sitges i aljubs per recollir l'aigua, restes d'un passat en què tot s'aprofitava i res no es deixava per verd. El sol, encara que el dia no ha estat especialment calorós, a penes arriba a tocar el terra, cosa que permet guardar una certa humitat. Si hagués estat un any plujós segur que hauríem trobat força bolets, però enguany la cosa va maldada i no hi ha res a aplegar. La baixada es fa per un camí força ample i ben definit amb ziga-zagues continuades. De cop, el final. Sortim de l'alzinar i ens apareix de sobte un espai obert, un camí estret, que a manera de torrentera i tancat de marges de pedra ben conservats, mostra, costat per costat, unes marjades irregulars, malplanes, netíssimes, llaurades totes i plenes d'oliveres més que considerables, però molt cuidades, que s'eleven fins a tocar les parets verticals, que tanquen la petita vall a dreta i esquerra. El canvi de llum és espectacular. És com passar de la nit al dia. De tant en tant, petits llenyers de troncs d'olivera, amuntegats al costat d'un marge, mostren la dimensió d'una feina que a ulls nostres sembla titànica i una mica romàntica. En els petits espais buits on abans hi devia haver oliveres, s'hi han resembrat figueres, ametllers, tarongers,

magraners, llimoneres, nesprers, garrovers i caquiers. Un munt de politxons a manera de forcalls aguanten les branques que s'han allargat excessivament. Tot està aprofitat al màxim. Una petita irregularitat del terreny, que queda més protegida, és aprofitada per fer-hi un petit hortet. I de cop les cases. Una cova natural a peu del camí, una balma més que considerable, ha estat aprofitada per fer-hi unes cases a dins. L'encaix de la pedra treballada per fer-hi l'habitatge ja es fon amb les parets de la cova. Tot és u. És la *Cova del senyor Guillem*. Un immens lledoner certifica l'autenticitat i naturalitat de l'espai. Dos joves, que semblen estrangers, són els únics habitants que veiem a la contrada. Uns cavalls, unes someres i uns bous, que pasturen per unes marjades un poc més amples, omplen l'espai i li donen una beatífica imatge de postal. Un poc més avall es pot veure com la feina que encara els queda per fer és immensa. Allí les marjades són a terra, els esboldrecs constants i els arbres, les oliveres, gairebé han quedat cobertes per esbarzers i ullastres, amos i senyors dels voltants. Un oasi, que es va fent, enmig d'un desert.

Dilluns, 17: ***Joves sobradament preparats i amb el futur enlaire***. Com que conec el personatge que signa l'article (té la mateixa edat que la nostra filla gran), llegesc l'escrit encuriosit. I Déu n'hi do quina bleda que enverga. L'autor del text, amb vint-i-set anys, enumera el present de quatre dels seus antics companys de pis, illencs, estudiants tots a Barcelona. Un a un apareixen citats com a especialistes en diferents disciplines acadèmiques, i amb un currículum acadèmic més que considerable. I un a un apareixen citats, actualment, en el que fan. Cap ni un d'ells no ha trobat feina de la seva especialitat. Tots malviuen de feinetes, en precari (no els volen en segons quines feines, precisament perquè són gent espavilada i amb cap, no fos cosa creassin problemes!). Tots segueixen vivint de la institució familiar, ja que no s'han pogut independitzar. I se n'han tornat a Barcelona, a veure si la gran ciutat els ofereix més oportunitats. I se'n queixa. I es lamenta del

present que els promet un futur més que dubtós. Però no es resigna, no es resignen. De cap manera. I tots volen tornar. Però no saben com, ni quan.

Dimecres, 19: ***Moviments harmoniosament perfectes***. Ja passen de les dues i mitja. Vénc de la feina i enfil la recta de son Perot, per la carretera de Santa Margalida cap a Maria. No hi ha cap vehicle a la vista. De cop em fix en ell. Encara és lluny, però ja se'l distingeix. És un patinador. Amb aquells moviments tan característics que desplacen les cames a dreta i a esquerra, avança a una certa velocitat. Veig que va amb les mans al darrere, supòs que per oferir manco resistència a l'aire. I així com ens anam acostant veig que la figura es va fent més grossa i allargada, fins que observ que són dos els patinadors...No, no són dos, són tres. Definitivament són tres. Com si fos un sol cos que es mogués, els seus moviments són tan harmoniosament acoblats i perfectes, que semblen un de sol. En passar, costat per costat, els veig millor. Són dos homes i una dona. A penes hi ha dos pams entre els seus cossos, de tal manera que els moviments han de ser perfectes, milimètrics, per no destorbar-se. Van amb un vestit ben arrapat al cos, amb casc i una motxilleta al darrere. La velocitat de desplaçament és considerable. L'augment del preu del combustible sembla que no els afecta.

Divendres 21: ***La pau com a únic camí.*** Fa vint-i-quatre hores que ETA ha comunicat que deixa la lluita armada després de cinquanta anys. Són moltes les veus que hi diuen la seva, moltes les entrevistes fetes a tort i a dret per copsar les opinions de líders polítics, de creadors d'opinió, de gent considerada propera a l'organització o de gent radicalment contrària. Les opinions, com era d'esperar, van des de d'aquells que parlen de l'inici d'un procés que ha de desembocar en un camí cap a la independència, fins a aquells que es neguen a negociar res i que demanen que la llei no tengui en compte cap negociació i que actuï amb la màxima duresa contra tots aquells que han tengut o tenen relació amb la violència etarra.

No és fàcil. Tot procés que ha viscut episodis de violència (i aquests darrers cinquanta anys, han estat especialment conflictius i les víctimes nombrosíssimes), és difícil de reconduir, encara que les armes callin. Tothom s'atorga drets. Tothom hi vol dir la seva. Que si uns són víctimes, que altres botxins; que si uns els opressors i altres els oprimits; que si la violència és acceptable en segons quins casos, etc., etc.

Dues han estat les ocasions en què aquesta violència m'ha tocat de més a prop. I les dues les vaig viure a Barcelona, el temps que vaig ser allà treballant-hi. La primera va ser, crec recordar, a finals del 80. Baixàvem d'una casa que el meu germà i la seva dona i una colla d'amics havien comprat als Pirineus, a prop d'Andorra, per anar-hi els caps de setmana i aprofitar la temporada d'esquí. A la tornada cap a Barcelona, després de pocs quilòmetres, ens trobàrem amb una caravana inusual. Varen ser unes hores llarguíssimes, ja que no sabíem què passava. I ens topàrem amb el control. Un munt de guàrdies civils, amb metralladores i jeeps a banda i banda de la carretera escorcollaven persones i vehicles a fons. Va ser l'endemà quan sabérem que ETA havia intentat robar armes del quarter de Berga i per això s'havia habilitat aquell control tan exhaustiu. La segona ocasió va ser la pitjor i la que em tocà més a prop. Va ser, crec, el juny del 87. Fou el desgraciat i tràgic atemptat a Hipercor que acabà amb quinze persones mortes i més de trenta ferits. El centre on jo treballava en aquells moments era a uns centenars de metres dels magatzems. De les víctimes, una germana d'una professora del centre i la seva filla i altres, persones de la barriada. El cop va ser brutal i les reaccions viscerals. Potser per això, perquè la sang crida sang, que els humans ho tenim tan difícil a l'hora de marcar distàncies amb la violència. I la racionalitat es perd i els sentiments surten sense control. I per això encara m'ha sobtat més i m'ha deixat un deix d'admiració profunda l'actitud i el comentaris de dues persones directament esquitxades per aquesta violència. Les dues filles d'Ernest Lluch, el qui havia estat ministre en el govern socialista de Felipe González , assassinat per un comando d'ETA, el novembre del 2000, marcaren un discurs molt diferent del de la majoria de familiars de les "víctimes". Amb una serenor admirable i un posat tranquil, però contundent, les dues argumentaven que els familiars de les víctimes no haurien de tenir més drets que els altres a l'hora de marcar les agendes d'aquest procés de pau i que sempre, sempre, s'ha de cercar la millor solució possible, al marge del dolor dels familiars. I qui ho ha de cercar són aquells que tenen el poder legítimament donat pel poble: els seus representants. Paraules generoses i sàvies que haurien de marcar camí en moments d'esperança com aquests.

Joan Gelabert Mas

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

COM PASSA EL TEMPS!

La família Ferriol Bergas, més coneguda com "*Des forn*", enguany està d'enhorabona i és que celebren uns quants aniversaris importants. En primer lloc, madò Francisca Bergas, més coneguda com madò *Ferrereta*, que fa ni més ni manco que 80 anys. És coneguda de tothom l'energia que encara té madò Francisca ja que sempre té trull en marxa i poques vegades la veus aturada.

Els aniversaris segueixen, ja que els seus fills han celebrat els 25 anys de casats. Com molt bé sabeu els seus fills són n'Antoni Ferriol casat amb n'Antònia Santandreu, que han fet vida a Eivissa on són propietaris d'un forn amb molta anomenada (Bonanza), i en Josep Ferriol (en Pep el metge) casat amb na Margalida Portells, que han fet la seva vida entre Maria i Muro. Del fruit d'aquest amor n'han sortit na Francisca Ferriol Santandreu i en Pedro Ferriol Portells.

Però no acaben aquí, perquè manca una data important, i és que fa 25 anys que tancaren el forn, d'aquí els ve el malnom. Segur que molta gent recorda aquest establiment quan el regentava la seva família.

En qualsevol d'aquestes celebracions sempre serà present la memòria de l'amo en Pedro *des Forn*. Esperem que puguin estar de celebració molts d'anys més i que ho puguem contar des d'aquí.

ANYS I PANYS!

60 anys són molts d'anys. 60 anys és tota una vida. 60 anys són moltes aventures i en Joan Quetglas Suñer (l'amo en Joan *Poll*) i na Francisca Esteva Ferriol (na Francisca *Cama-roja*) fan ni més ni pus que 60 anys de casats el proper 17 de novembre. Pensam que és una fita molt important perquè és tota un vida junts, un bon grapat d'experiències plegats, per això, la vostra família més propera (filla, gendre, néts i renéts) vos volem donar les gràcies per totes les hores, energies i experiències que ens heu regalat ja que si no hagués estat per vosaltres, ara no seríem ni aquí ni així.

És una pena que pel ritme de vida que duim avui en dia no puguem gaudir més de la vostra companyia, de les vostres aventures i de les vostres vivències, per això vos volem dir, des d'aquestes pàgines:

GRÀCIES PER TOT I MOLTS D'ANYS I BONS.

Família Ferriol Quetglas

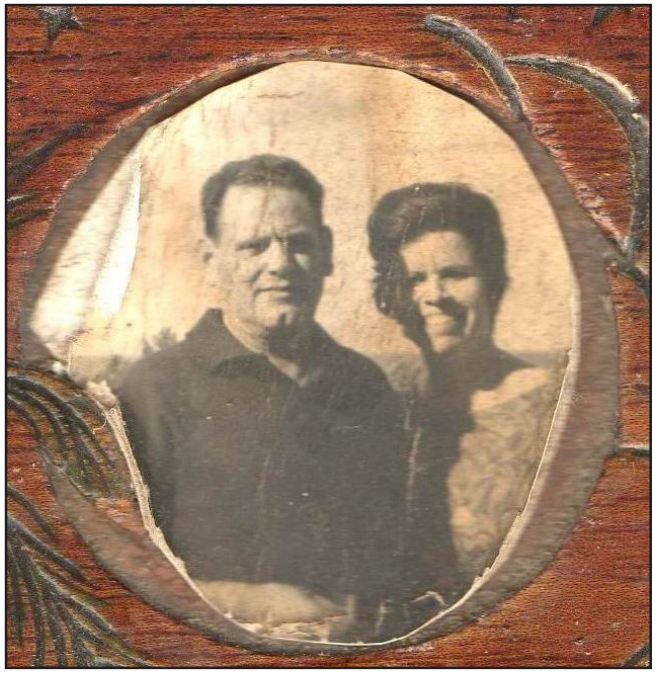

La vida política està vertebrada a tots els ordres socials...

La vida política està vertebrada a tots els ordres socials, especialment a l'econòmic, quan Mallorca és una illa dins un arxipèlag que, ben comandada, no tocaria mai veure crisi. La mala gestió dels governants és la culpable de les crisis econòmiques: hi ha d'haver per obligació social, política i econòmica un control ferm de la immigració, quan no cal confondre immigració amb turisme; el primer esgota el darrers recursos d'una economia farta de funcionar amb ajudes i pedaços, mentre que el segon és una font o entrada de divises que crea riquesa i benestar. Als governants actuals, els caldria entrar a sac en una revisió dels immigrants per tal de quantificar qui viu de la feina i qui viu de la farsa, i posar fill a l'agulla tal i com es va veure obligada Anglaterra als anys vuitanta. És ni més ni pus una qüestió de supervivència quan sempre primer és l'indígena que no l'immigrant.

Mallorca pel clima i la bellesa de l'espai és una illa privilegiada: ara manca seny per fer-la de la dimensió que es guanya en una balança on sempre l'han venuda al centralisme peninsular en una dependència politicoeconòmica que per ubicació -com a illa- no ha estat massa coherent. És perquè la cohesió social de Mallorca té el prejudici de l'autoodi: sembla que tot el que ve de fora és millor que no allò nostre. Pensar així és jugar a perdre, i el que es perd és l'essència per la qual en el camí a la inversa cal enriquir-nos del cosmopolitisme mallorquí. Mallorca ha d'aprendre de cada experiència, però també ha de saber decidir sense pors ni escrúpols el seu destí, que és fer camí sense mancances econòmiques. Camp i turisme han de millorar per tal que l'illa sigui propietària d'un destí més cert que el present, quan és comprovat que la política socialista de sempre embullar la troca sols porta al trasbalsament.

Estimant-nos primer i considerar Mallorca com el que és objectivament (una illa carregada de valors culturals i socials únics) arribarem a sentir aquesta terra com la necessitat de respirar, més ara que molts d'entrebancs estan al dia per a crear prejudicis contra la mallorquinitat, i no és un nacionalisme fals, no, perquè tan bo és el nacionalisme mallorquí com el nacionalisme espanyol, però tot comença per estimar el que primer s'ha mamat, i en aquest cas Mallorca, illa d'Espanya, perd més que guanya amb aquesta dependència centralista, perquè a hores d'ara el govern de Zapatero està endeutat amb el mallorquí per una mala gestió centralista. Cal que el govern socialista doni la cara, ben donada i que no faci d'estruç cansada que amaga el cap davall l'ala.

Els productes del camp s'han de valorar a l'alça tal i com es fa a França. El pagès ha d'anar sobrat de recursos quan s'ha modernitzat i ha vist que el seu producte no el salva de la crisi per culpa dels intermediaris que es duien el major guany. S'han de llevar intermediaris al sector primari i s'han d'ajustar els preus d'acord amb el nivell de vida. El pagès mallorquí és nostre i com a nostre l'hem d'estimar. El turisme s'ha de fomentar perquè conegui la Mallorca dels valors en positiu d'una mallorquinitat ben assumida i ben entesa, de tal forma que no es creïn ni prejudicis per una banda ni per l'altra, sinó que hi hagi ganes de conèixer-se pregonament ambdós tenint sempre el respecte i l'educació necessaris per valorar les experiències conjuntes en un espai mallorquí i cosmopolita.

Lluc MATAS

QUINTOS DEL 34

Els quintos del 34 el passat dia 15 d'0ctubre feren un dinar a Cas Padrí Toni.

QUINTOS DEL 43

I els del 43 ho feren el dia 16 també a Cas Padrí Toni. I aquí teniu les fotos per al record.

ONZENA VOLTA CICLOTURÍSTICA A MENORCA

Al moll d'Alcúdia, per sortir cap a Ciutatella.

Després de l'etapa, reposant forces.

Fotografia de l'equip, abans de començar l'etapa de 110 kms.

Passant el control de firmes.

Ja al Toro.

A la cloenda del dinar, rebent el trofeu al grup més nombrós, decfora de Menorca.

Dos dies d'autèntic cicloturisme, però amb la mala notícia de la caiguda d'en Bernat Ribas, el primer dia, que al moment d'escriure aquestes línies, roman ingressat a Son Espases. Molta de força i coratge per a en Bernat.

Pep Ferriol Torelló

TERCERA REGIONAL B

Jornada 4a

SON XIMELIS-S'HOSTALOT	5-2	PALMANYOLA-CAN PASTILLA	3-2
POBLERA-JOV. SALLISTA	1-2	CALA D'OR-MARIA DE LA SALUT	1-1
SON MACIÀ-COLLERA	4-1	SOLEDAT-CAS CONCOS	1-1
SP. SANT MARÇAL-ES RAIGUER	3-1	PINA-CARDASSAR	8-1

	J	G	E	P	GF	GC	P
1 **CALA D'OR**	4	3	1	0	14	3	10
2 Son Macià	4	3	1	0	12	4	10
3 Jov. Sallista	4	3	0	1	11	6	9
4 Palmanyola	4	3	0	1	8	5	9
5 Son Ximelis	4	2	1	1	8	5	7
6 Soledat	3	2	1	0	8	5	7
7 Collera	4	2	0	2	10	11	6
8 Sp. Sant Marçal	4	2	0	2	8	12	6
9 Pina	4	1	1	2	15	10	4
10 Poblera	4	1	1	2	8	9	4
11 Maria de la Salut	4	1	1	2	4	6	4
12 Cas Concos	4	1	1	2	5	13	4
13 Es Raiguer	4	0	3	1	4	6	3
14 Can Pastilla	4	1	0	3	11	13	3
15 S'Hostalot	4	0	1	3	8	15	1
16 Cardassar	3	0	0	3	1	12	0

Aquesta és la classificació de l'equip de Maria de la Salut en la categoria de Tercera Regional. Diumenge passat empataren al camp de líder el Cala d'Or. A part de l'empat han aconseguit una victòria i dues derrotes (Classificació extreta del *Diari de Balears*)

Restaurant - Celler
CA´S PADRI TONI
BATEJOS - COMUNIONS
C/ Villalonga, 9 ☎ 971 85 80 16
Maria de la Salut (Mallorca)
Dilluns tancat excepte festius

Cadena 88
FERRETERIA GARAU
S´Abeurador, 10 Tl 971 52 34 75 07450-SANTA MARGALIDA
Isabel Garau, 27 Tl 971 85 06 37 07458-CA´N PICAFORT
Son Negre, 14 Tl 971 52 55 43 07519-MARIA DE LA SALUT
- Material Elèctric
- Pintures
- Servei de Mescles (10.000 colors al moment)
- Còpies de Claus
- Bricolatge
- Eines
- Jardinería i Fontaneria
- Regadiu
- Articles per a la Llar
- Vestuari i Seguretat Laboral

UNA VOLTA PER LA COMUNA DE BUNYOLA

Per començar l'excursió toca pujar pels carrers empinats de Bunyola. Allà parlam amb un veí ja d'edat dels avantatges i inconvenients de viure a la part alta.

Després de la primera ascensió un descans i berenam. Cal tenir energia per seguir l'ascensió.

I aquest fou el punt més alt: el Penyal d'Honor, de 819 metres d'altitud.

I el dinar el feim a la zona de picnic de Cas Garriguer: no podem fer foc, hi ha perill d'incendi.

Tornam a Bunyola per un camí-torrentera que travessa un alzinar molt espès.

Mentre travessam per un bell camí ens trobam aquesta casa construïda dins la roca, la cova del Senyor Guillem.